

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Friheten lyser som en gul maskrosäng

Österlund, Mia

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 29/02/2024

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Österlund, M. (2024). Friheten lyser som en gul maskrosäng: [Recension av Malin Klingenberg & Maria Sanns Rymlingarna]. *Hufvudstadsbladet*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024040113834>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Malin Klingenberg & Maria Sann, *Rymlingarna*, Schildts & Söderströms, 2024.

Friheten lyser som en gul maskrosäng

- Ska vi rymma? säger Linnea.
- Vart? frågar Ebba.
- Till friheten, säger Linnea och pekar mot det som finns på andra sidan staketet.
Vi börjar genast jobba.

Vad gör barn hela dagarna? De flesta av dem tillbringar tid i dagis och förskola. Därför är det inte konstigt att just dagiset har blivit en återkommande arena i bilderboken. Och nästan alltid finns där ett staket som avgränsar barnens domän från resten av världen. Som stänger in för att skydda, för barnens bästa. I bilderböcker har dagisgårdens staket blivit något som barn interagerar med på olika sätt. Oftast för att bryta sig fria. En frihetslängtan driver också trion Jona, Ebba och Linnea i **Malin Klingenberg** och **Maria Sanns** *Rymlingarna*. Maskrosängen blommar gul utanför staketet. Det är dit de vill.

Växlande jagperspektiv

Trion är bekanta från bilderboksmakarnas tidigare bok *Främlingarna* (2021). Då var Ebba berättarjag, nu är det Jona, ett brunt barn, som har ordet, något som vittnar om ett integrerat mångfaldstänk. Och allt är bäddat för en tredje bok, ur Linneas perspektiv. Barnen leker fängelse vid staketet. Plötsligt upptäcker de tunneln de försökt gräva under staketet, ett scenario från den förra bilderboken som elegant fångas upp.

Klingenbergs hopkramade bilderbokstext vibrerar av liv och undertext. Men också hennes barnsolidariska humor blommar: "Dörren har ett barnlås. Tur att vi är barn. – Jag vill öppna, säger jag. Linnea lyfter upp mig så jag når." Maria Sann målar upp en dov bildvärld med mörkgrönt och svart som basfärger och olika valörer av gult – från pärmens granngula detaljer till mättat dova gula inslag. Med färgpaletten skapar Sann ett allvar och en driven spänning kring barnens flykt- och rymningsiver. Hon briljerar i att fånga upp minspel och att skapa stämningar. Barnen rymmer av lust att överträda en gräns, de samarbetar för att överlista dagispersonalen och smyger iväg under vilan. Sann växlar bildperspektiv så att en del scener bildberättas ur fågelperspektiv och hon nyttjar förgrund och bakgrund dynamiskt. Då barnen slinker iväg skymtas personalen avnjuta fika i bakgrunden.

"Det är finare väder i friheten. Det luktar annorlunda."

Väl ute i friheten håller sig barnen i närheten, med staketet i ständigt synhåll. Där stöter de på en annan rymling, dagiskompisen Alishas hund Boxer, som också själv kan öppna dörrar och rymma. En räddningsaktion vidtar och slutet har en komisk twist som solidariserar sig med det konsekventa barnperspektiv som Klingenberg och Sann gjort sig kända för. Med *Främlingarna* kom de välförtjänt med på den globala barnlitteraturfrämjarorganisationen IBBYs Honour List och deras klockrena samarbete i *Skelettet* har hyllats. *Rymlingarna* är deras tredje gemensamma alster.

Samtidskommenterande bilderbok

Samtidigt som barnen smiter tillbaka in på dagisgården kommer några mammor för att hämta. Mammorna skymtar först på uppslagets nedre kant där de lutar sig över en mobiltelefon och inte alls noterar barnen. Den ena bär en yogamatta och har fått sig lite egentid. Med små medel, som exempelvis dagispersonalens stora örhänge som bidrar till persongestaltningen, komplicerar och fördjupar Sann skildringen. Mammornas och dagispersonalens närvaro tjänar till att lyfta tematiken

kring vad barn kan och får göra. Upplägget är inte helt olik barn-vuxen dynamiken i Emma Adbåges Augustprisade *Gropen* (2018).

I *Rymlingarna* tar barnen sig makten att rymma en stund, att lukta på friheten på andra sidan staketet. Men de återvänder också utan att åka fast. Att överlista regler och att samarbeta sig fria ger barntrion frihet. Boken är med rätta dedikerad "Till alla som vill rymma". Malin Klingenberg och Maria Sann är ett radarpar när det gäller att skapa bilderbok med hög verkshöjd. Jag blir inte förvånad om också denna bilderbok håvar in priser och nomineringar. Men kanske viktigast av allt: köp bilderböcker! Till barn, till vuxna vänner, till dej själv. Vill vi fortsatt ha en bilderboksutgivning i världsklass – dit hör *Rymlingarna* – finns det bara ett sätt, att rösta med fötterna och gå till en bokhandel eller nätbutik och visa att bilderbokskonst är oundgänglig. Och läcker.